

Vacances: dret o privilegi?

El mes d'agost és sinònim de vacances per a moltes persones. Les vacances són un descans temporal d'una activitat que es fa habitualment, ja sigui treball remunerat o estudis. El descans permet desconnectar i, en fer-ho, carregar les piles per al retorn. Durant aquest període de descans, els horaris i les rutines canvien i el desordre temporal es viu com una alliberació. Per a alguns, les vacances són dies en què el ritme vital s'alenteix, les coses es dilaten i no fer res és l'objectiu. Per a d'altres, les vacances són dies d'hiperactivitat en què les hores donen molt de si perquè aprofitar el no constrenyiment temporal és l'horitzó diari. Descansar, viatjar, gaudir, contemplar, descobrir, retrobar o conèixer. La platja, la muntanya, el poble natal, la ciutat per descobrir o l'indret del món desconegut són escenaris dels dies de vacances d'aquelles persones que tenen el privilegi de fer vacances.

Però les vacances no són un dret universal. De fet, les vacances tal com s'entenen avui sorgeixen el 1936 a França amb la setmana de quaranta hores. Amb la regulació de la jornada laboral també es va instaurar el dret a quinze dies de vacances pagades. Un dret que avui no està garantit per a moltes persones.

Les persones que estan a l'atur no tenen vacances perquè no tenen feina remunerada. Per a elles, el temps de no treball no és un temps de descans sinó un temps buit, sense valor, que es percep com una

pèrdua. Qui no treballa però voldria treballar no té garantit el dret a les vacances. Però qui treballa i ho fa en condicions precàries és molt probable que tampoc tingui vacances. Els contractes temporals, els fixos discontinus, les feines per hores, els falsos autònoms i un llarg etcètera de condicions laborals són antònims de vacances pagades. Fins i tot qui treballa i té dret a fer vacances es pot veure obligat a renunciar-hi.

La setmana passada es coneixia la notícia que la meitat de treballadors xinesos assalariats renunciaven a les vacances pagades que els corresponen per llei. I ho fan per por a ser penalitzats i no ser promociionats o bé per evitar perdre part del salari, ja que durant les vacances només cobren el sou base. Passa a la Xina però segur que també



SARA MORENO

SOCIÒLOGA

passa a l'Europa que, en un context globalitzat, negocia en secret el Tractat Transatlàntic de Lliure Comerç (TTIP). Quan el treball deixa de ser un dret per ser un privilegi, les vacances deixen de ser un dret per convertir-se, també, en un privilegi.

Però fins i tot qui conserva el privilegi de les vacances a vegades no conserva les condicions materials per gaudir-les. Seria el cas dels anomenats treballadors pobres. Tenir vacances i no tenir recursos per sortir de la rutina és com entrar a una llibreria a mirar llibres i no tenir diners per comprar-ne. Disposar de dies lliures d'obligacions i responsabilitats laborals sense poder canviar els escenaris, paisatges i recorreguts que formen part de la rutina dificulta la desconnexió. Hi ha qui decideix quedar-se a la ciutat quan tothom

qui pot fuig de l'asfalt, però hi ha qui es queda atrapat a la ciutat perquè no pot fugir de l'asfalt que li crema els peus. Els mateixos carrers, les mateixes parets, els mateixos contenidors, els mateixos arbres, les mateixes cares. Veure com els altres van i tornen en avió, tren o cotxe de platges, muntanyes i ciutats sense sortir del barri. Un barri ple de nens i nenes que tampoc en poden sortir perquè els seus pares i les seves mares no tenen vacances per manca de feina o per manca de diners. En aquests barris, l'últim dia d'escola abans de les vacances és per a alguns nens i nenes un dia trist perquè els esperen tres mesos sense res a fer, sense adults que els ensenyin coses i sense la garantia d'un àpat equilibrat al dia.

Les vacances pagades són una gran conquesta laboral que beneficia treballadors i empresaris. El descans i la desconnexió milloren la qualitat de vida i també la productivitat i l'eficiència de la mà d'obra. No és gens estrany que, en un món globalitzat per la deriva ferotge del sistema capitalista, les vacances també polaritzin la ciutadania. Una realitat que no és aliena als programes i propostes polítiques a qualsevol nivell.

Parlar de recuperació econòmica amb contractes d'un dia o promocionar l'emprenedoria que encobreix la precarietat dels autònoms és contribuir a mantenir les vacances com un privilegi i, per tant, a perpetuar situacions de desigualtat social i pobresa entre adults i infants.

Les persones que estan a l'atur no tenen vacances: per a elles, el temps sense treballar és un temps buit i sense valor



SUSANA SUBIRANA

Disposar de dies lliures i no tenir recursos per sortir de la rutina és com entrar a una llibreria sense diners per comprar llibres